

# Royal Leerdam Crystal pakt stevig uit met *Op het lijf geblazen*

**Piet Augustijn**

Voor de 20<sup>e</sup> editie van de Internationale Glaskunstbeurs in september van dit jaar nodigde Royal Leerdam Crystal een aantal bekende ontwerpers uit om nieuwe Leerdam Unica en Leerdam Serica te ontwerpen. Deze werden uitgevoerd door de meesterglasblazers van de fabriek en tijdens de beurs geëxposeerd in de KristalWinkel én het Glasvormcentrum van de fabriek. Gloednieuwe stukken met de loeiende glasovens, materialen en glasgereedschappen als decor. Een gedurfde presentatie.

**D**e deelnemende kunstenaars/ontwerpers waren glaskunstenaars Menno Jonker, Peter Bremers en Siem van der Marel, schoenontwerper Jan Jansen, modeontwerpster Monique Collignon, interieurdesigner Piet Boon, Doc Design, beeldend kunstenaars Sunny van Zijst, Ed van Dijk en Frank Borst, vormgevers Pieke Bergmans en Richard Hutten en het designersduo Scholten & Baijings.

Schoenontwerper **Jan Jansen** (1941) is uitstekend in staat gebleken om zijn talenten in een geheel ander materiaal dan leer tot zijn recht te laten komen. Vanaf de jaren zestig ontwerpt hij al schoenen en dit jaar was zijn eerste kennismaking met het materiaal kristal. Voor zowel de leren als de kristallen schoenen geldt dat ze in een beperkte oplage gemaakt worden. Zijn kristallen schoentjes zijn onmiskenbaar van zijn hand. Het is hem gelukt om zijn stijl te vertalen in een compleet ander materiaal. De vormen, lijnen en kleuren zijn zuiver op elkaar afgestemd, met toch een lichte draaiing en spanning in het ontwerp. Uitbundige kleurstellingen met glanzende (uiteraard) hoge hakken, maar ook stijlvolle neutrale kleuren in de zo bekende Jan Jansen-stijl. En met een sprookjesachtige titel: *Cindy's dance at midnight*. Een feest om naar te kijken en daar blijft het dan ook bij. Lopen op deze schoenen is helaas onmogelijk.





Doc Design, *Glossy 1 and 2*, 2008; Leerdam Serica, oplage 25 / limited edition of 25; geblazen kristal / blown crystal; h 35 cm.

Foto / Photo Piet Augustijn

Menno Jonker, *Schaal / Bowl Helios*, 2008; Leerdam Serica, oplage 50 / limited edition of 50; geblazen kristal / blown crystal; h 16 cm, Ø 28 cm.

Foto / Photo Maarten Pieterse

**Doc Visser** van Doc Design werkt altijd vanuit thema's. Hij besteedt veel tijd aan het uitwerken van die thema's, zodat zijn ontwerpen goed doordacht en in balans zijn. Materiaalgebruik is een belangrijk onderdeel van zijn werk, dat hij uitvoert in beton, keramiek, metaal, brons, perspex of glas. De vazen van zijn nieuwe serie *Tweede kans* zijn gebaseerd op de oervorm van de lipstick. Het hergebruiken van zo'n clichévorm levert een fascinerend object op. Een doorsneevorm die zijn 'tweede kans' krijgt doordat het uitvergroott een nieuwe functie krijgt en de toeschouwer opnieuw laat kijken naar een vorm waar men allang geen aandacht meer aan besteedde.

Het werk van **Menno Jonker** (1968) wordt wel omschreven als 'lyrisch abstract'. Toch is het verband tussen zijn werk en het lichamelijke evident. Zijn titels en vormen verwijzen vaak naar het menselijk lichaam, wat niet verwonderlijk



'De Royal Leerdam-identiteit was eenvoudig in vier woorden te vangen: Balans, Helder, Ingetogen en Oorspronkelijk'

is voor wie bedenkt dat het materiaal én de vaasvorm voor de voormalige danser Menno Jonker juist de perfecte verbeelding van het lijfelijke zijn. Sommige kijkers herkennen erotische of sensuele kwaliteiten in zijn werk. De nieuwste stukken zijn een spannende zoektocht naar een balans tussen deze lichamelijke kanten en het mathematisch abstracte. Het object *Helios* refereert aan de Griekse god van de zon. Tijdens een reis door de woestijn zijn de stapelingen van stenen langs de kant van de weg de aanlei-

ding geweest tot het ontwerp en de vorm van *Helios*.

"Jarenlang heb ik geprobeerd de door mijn voorgangers beetje bij beetje ontwikkelde identiteit van Royal Leerdam in stand te houden en zelf ook verder te ontwikkelen. De Royal Leerdam-identiteit was eenvoudig in vier woorden te vangen: Balans, Helder, Ingetogen en Oorspronkelijk", zegt **Siem van der Marel** (1944) over zijn ontwerp. "In mijn bijdrage heb ik telkens één identiteit



verpakt in een parfumesachtig object waarin ik door middel van een specifieke decoratie mijn uitleg geef aan die identiteit. Als men de stop uit het object tilt kan men als het ware mijn diepste zienroerselen in zich opnemen.”

Glassculpturen als dankbetuiging aan de onuitputtelijke inspiratiebron van de natuur. Subtiel en solide verbeeldt ieder werk van **Peter Bremers** (1957) zijn diepe bewondering voor de natuur, met name (de laatste jaren) voor de koude

Siem van der Marel, *Ingetogen / Modesty*, 2008; Leerdam Serica, oplage 50, limited edition of 50; geblazen kristal / blown crystal; h 28 cm, Ø 15 cm.

Foto / Photo Maarten Pieterse

## OP HET LIJF GEBLAZEN (BLOWING LIFE) – A LAVISH SHOWING AT ROYAL LEERDAM CRYSTAL

Piet Augustijn

**R**oyal Leerdam Crystal invited a number of well-known designers to create new Leerdam Unica and Leerdam Serica for the 20<sup>th</sup> International Glass Art Exhibition in September this year. These were created by the factory's master glassblowers and exhibited in the factory's CrystalShop and Glass Design Centre. It was a bold presentation with the brand-new pieces exhibited alongside the roaring glass furnaces, materials and glass tools.

The artists/designers taking part were glass artists Menno Jonker, Peter Bremers and Siem van der Marel, shoe designer Jan Jansen, fashion designer Monique Collignon, interior designer Piet Boon, Doc Design, visual artists Sunny van Zijst, Ed van Dijk and Frank Borst, designers Pieke Bergmans and Richard Hutten and design duo Scholten & Baijings.

Shoe designer **Jan Jansen** (1941) proved excellent at applying his talents to a material entirely different to leather. He has been designing shoes since the Sixties and this year marked his first venture into crystal. Both the crystal and leather shoes were in a limited edition. The crystal shoes are unequivocally his design; he has fully succeeded in translating his style into a completely different medium. The shapes and colours are perfectly in tune, yet with a light twist and tension in the design. Exuberant colour combinations, high heels (of course), but stylish neutral colours too, in the famed Jan Jansen style. The fairy-tale

title is *Cindy's dance at midnight*. They are a feast for the eyes, but there it ends, as walking on these shoes, unfortunately, is impossible.

**Doc Visser** of Doc Design always works with themes. He spends a considerable amount of time working these themes out, so his designs are well thought out and balanced. Material use is an important part of his work and includes concrete, ceramics, metal, bronze, Perspex and glass. The vases in his new series *Tweede kans* (Second chance) are based on the archetype of the lipstick. Revamping such a clichéd design produces a fascinating object. An ordinary shape is given a second chance, magnified and imbued with a new function, thus allowing the spectator to reconsider a shape which no one has paid any attention to for a long time.

The work of **Menno Jonker** (1968) is described as 'lyrically abstract'. However, the link between his work and the corporal is evident. His titles and shapes often refer to the human body, which is not surprising, if one considers that for Menno Jonker, the former dancer, the material and vase shape form the perfect expression of the physical. Some viewers recognise erotic or sensual qualities in his work. The latest pieces are an exciting search for balance between these physical aspects and the mathematically abstract. The object *Helios* refers to the Greek sun god. During a trip through the desert, the piles of stones along the way were the inspiration for the design of the shape of Helios.

'For years I have tried to maintain, as well as continue the Royal Leerdam identity, developed step by step by my predecessors. The Royal Leerdam identity is easily captured in four words:

balance, clarity, modesty and originality,' says **Siem van der Marel** (1944) about his design. 'In my contribution, I have packed an identity into every perfume bottle-like object, each time explaining the identity through a specific decoration. Lifting the top off the object, one can, as it were, breathe in my innermost feelings.'

Glass sculptures as an acknowledgement of nature being an inexhaustible source of inspiration. Subtly and solidly represented in each piece of work by **Peter Bremers** (1957) is his deep admiration for nature, particularly (these last years) for the Earth's colder areas, Antarctica, Spitsbergen and Greenland. His sculptures resemble (parts of) solidified icebergs and the reflection of light on the ice and water.

'Then the glass head grinning, trembled so furiously that it fell to Earth, where it shattered into a hundred, million, billion shards spreading good luck. Some pieces, no larger than a grain of sand, flew out into the world landing in people's eyes, lodged there, they warped people's vision so that they were only able to see the beauty in the world.' A piece from *The Snow Queen* by Hans Christian Andersen formed the source of inspiration for the glass heads by **Frank Borst** (1968), entitled *Zandstorm* (Sandstorm). Strangely coloured heads do not look at the observer, but stare blankly, looking inward.

*Aurora* by **Sunny van Zijst** (1973) is a design from a series of installations with the collective title *Opus Magnum*. It is a series that explores the various stages of alchemy starting with the installation *November* (blackening) and ending with *Splendor Solis* (the gold). In this series of

alchemical installations trees, tables and chairs form meeting points; in the *Aurora* installation, red and white flow into each other. Organs lie on two sacrificial tables, the natural bladders and vascular shapes containing bodily fluids. The bodily fluids are mixed in the body through the four temperaments, choleric, melancholic, sanguine and phlegmatic. As the Earth consists of four elements, man consists of four humours. *Opus Magnum* is the search for the philosopher's stone, the elixir of life. The tree symbolises the sacredness of life. In North-European tree cults a human life was worth as much as that of a tree. If a tree was treated unfairly, the perpetrator was nailed to the tree until all his entrails were bound around the tree - a life for a life. Trees in the woods and the forest, the mystical meeting place, much as table and chairs, have practically become a ritualistic place to meet. Like a vanitas still life, the attributes emphasise the impermanence of the earthly. At the same time, the trees are a symbol for the cycle of life.

Noticeably further are an object by **Scholten & Baijings** (1973) in which a fiery-red drop flows into an elegant bowl, the colourless, closed blown crystal shapes on a base by **Richard Hutten** (1967) and a wooden ship with crystal points *Herinnering aan Artemis* (*Remembering Artemis*) (goddess of hunting, she was an important figure at the beginning of the Trojan War as she allowed an unfavourable wind to blow when Agamemnon wanted to set sail) by **Ed van Dijk**.

*Op het Lijf geblazen* (*Blowing life*) was a multifaceted and interesting exhibition. Even if all the work did not fit the



Frank Borst, Hoofd uit serie *Zandstorm* / Head from the series *Zandstorm* (*Sandstorm*), 2008; Leerdam Unica, geblazen kristal / blown crystal; h 35,5 cm. Foto / Photo Maarten Pieterse

theme, and was sometimes even unrelated, once again it has been shown that new people (usually unfamiliar with glass as a medium) can provide the Leerdam collection with fresh and bold statements. Hopefully, the trend started years ago, to have artists from outside come into the factory, may continue for a long time to

come, as it definitely adds value to the collection.

English translation  
Netty Foley

**CrystalShop, Royal Leerdam Crystal, Lingedijk 8, NL-4142 LD Leerdam, Tel +31 (0)345-671616; www.royalleerdamcrystal.com**

Sunny van Zijst, *Aurora*, 2008; geblazen kristal / blown crystal; houten tafels en boom met mozaïek van gesmolten glas / wooden tables and tree with mosaic of molten glass; 60 x 60 x 120 cm elk / each. Foto / Photo Sunny van Zijst



gebieden op deze aarde: Antarctica, Spitsbergen en Groenland. Zijn sculpturen lijken (delen van) gestolde ijsbergen en neerslagen van de lichtinval op het ijs en het water.

“Toen sidderde het glazen hoofd zo verschrikkelijk in zijn grijns dat hij neerstortte op de aarde, waar hij in honderden, miljoenen, biljoenen en nog meer stukken uiteenviel en toen bracht hij geluk. Sommige stukken waren niet groter dan een zandkorreltje en die vlogen de wijde wereld door en waar zij in de ogen van mensen terecht kwamen, bleven zij er zitten en dan zagen die mensen alles verdraaid en hadden alleen maar oog voor wat ergens mooi aan was.”

Een stukje tekst uit *De Sneeuwkoningin* van Hans Christian Andersen, de inspiratiebron voor de glazen hoofden van **Frank Borst** (1968), die als titel *Zandstorm* kregen. Vreemd gekleurde hoofden die de beschouwer niet aankijken, maar in zichzelf gekeerd voor zich uit staren.

*Aurora* van **Sunny van Zijst** (1973) is één ontwerp uit een serie van installaties onder de gezamenlijke titel *Opus Magnum*. Het is een reeks die ingaat op de verschillende stadia in de alchemie en begint bij de installatie *November* (het zwart maken) en eindigt bij *Splendor Solis* (het goud). In de serie alchemistische installaties met bomen, tafels en stoelen als verzamelplaatsen, vloeien in de installatie *Aurora* wit en rood samen. Op twee offerblokken liggen organen, de natuurlijke blazen en vaatvormen die het levensvocht bevatten. Met de vier temperamenten *Cholerisch*, *Melancholisch*, *Sanguïstisch* en *Flegmatisch* worden in het lichaam de sappen gemengd. Zoals de aarde bestaat uit vier elementen, bestaat de mens uit vier humoren. *Opus Magnum* is de zoektocht naar de steen der wijzen, het levenselixier. De boom staat symbool voor de heiligheid van het leven. In de Noord-Europese cultus van boomverering was een mensenleven evenveel waard als het leven van een boom. Werd de boom onrecht aangedaan, dan werd de overtreder met de navel aan de boom genageld en gedwongen rondjes te lopen totdat al zijn ingewanden de boom ‘verbonden’. Een leven voor een leven.

Bomen in het bos en het woud, de mystieke ontmoetingsplaatsen zoals de tafel en stoelen een haast rituele plek werden om samen te komen. Als een vanitas-stillevens benadrukken de attributen de tij-



Richard Hutten, *Operativo I, II en III*, 2008; Leerdam Serica, oplage 10 / limited edition of 10; geblazen kristal / blown crystal; h 30 en 35 cm. Foto / Photo Piet Augustijn

Ed van Dijk, *Herinnering aan Artemis / Remembering Artemis*, 2008; kristal, hout / crystal, wood; l 220 cm. Foto / Photo Piet Augustijn



delijkheid van het aardse. Tegelijkertijd zijn de bomen symbool voor de kringloop van het leven.

Opvallend waren verder een object van **Scholten & Baijings** (1973) waarbij een vuurrode druppel uitvloeit tot een elegante schaal, de van kleurloos kristal geblazen dichte glasvormen op een voetje van **Richard Hutten** (1967) en het houten schip met kristallen punten *Herinnering aan Artemis* (godin van de jacht; ze stond aan het begin van de Trojaanse oorlog omdat zij een ongunstige wind liet waaien toen Agamemnon wilde uitvaren) van **Ed van Dijk**.

*Op het Lijf geblazen* was een gevarieerde en interessante tentoonstelling. Hoewel niet al het werk zich in het thema voegde en er in enkele gevallen zelfs niets mee te maken had, is weer gebleken dat nieuwe mensen (die meestal onbekend zijn met het materiaal glas) de collectie van Leerdam kunnen voorzien van frisse en gedurfde uitspraken. Het is te hopen dat de jaren geleden ingezette trend om buitenstaanders de fabriek in te halen nog lang mag voortbestaan. Het geeft de collectie zeker een meerwaarde. ●

KristalWinkel Royal Leerdam Crystal, Lingedijk 8, NL-4142 LD Leerdam, tel +31 (0)345-671616; [www.royalleerdamcrystal.com](http://www.royalleerdamcrystal.com)